

СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ

Исследованы факторы, на которые влияет развитие корпоративной культуры. Проанализированы инструменты изменения корпоративной культуры. Обоснована необходимость приобретения знаний по развитию и совершенствованию корпоративной культуры. Обобщены основы стратегического управления и поддержки корпоративной культуры.

Ключевые слова: стратегическое управление, человеческий капитал, корпоративная культура, развитие предприятия, современный менеджмент.

MODERN ASPECTS OF CORPORATE CULTURE

The factors influenced by the development of corporate culture are investigated. The tools of corporate culture change are analyzed. The necessity of acquiring knowledge on the development and improvement of the corporate culture is substantiated. The basics of strategic management and support of corporate culture are generalized.

Key words: strategic management, human capital, corporate culture, enterprise development, modern management.

УДК 658:005.922.1:33

Меліхова Т.О.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,
Запорізька державна інженерна академія

ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СКЛАДНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено функціональні складники економічної безпеки підприємства. Основне місце в системі економічної безпеки підприємства належить фінансовій безпеці. Важливими елементами економічної безпеки підприємства є: ринковий, кадровий, технічний, технологічний, екологічний, правовий, інформаційний, військовий, інтелектуальний, виробничий, ресурсний, соціальний, політичний, енергетичний, техногенний, інноваційний, інтерфейсний, інвестиційний. Всі елементи економічної безпеки взаємопов'язані та впливають на загальний рівень економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: складники економічної безпеки підприємства, елементи економічної безпеки, фінансова безпека підприємства.

Постановка проблеми. Ефективність економічної безпеки підприємства залежить від оптимальної організації роботи її служби економічної безпеки, яка повинна забезпечити надійний захист діяльності від зовнішніх та внутрішніх загроз. Служба економічною безпеки підприємства повинна бути побудована так, щоб мати змогу миттєво прийняти рішення та змінити роботу підприємства у разі надзвичайних подій, а також проводити роботу з попередження небажаних наслідків та ефективно використовувати ресурси підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Функціональні складники економічної безпеки підприємства досліджували науковці: Н.Д. Белоус, Т.Г. Васильців, Н.Ю. Гичева, С.В. Глущенко, Т.В. Давидюк, Т.Р. Данилишин, С.І. Долгов, В.К. Євдокименко, С.Н. Ілль-

шенко, О.М. Кальченко, І.Н. Карпунь, І.О. Клопов, М.В. Лучик, Н.Г. Мехеда, О.М. Молодецька, Н.Г. Мехеда, І.І. Нагорна, О.В. Нусінова, В.Л. Плєскач, Й.М. Петрович, Н.А. Підлужна, С.Ф. Покропивний, Н.В. Прус, Л.С. Сорока, Є.М. Строков, О.І. Судакова, А.М. Турило, Л.М. Худолій, І.І. Яремко. У процесі дослідження функціональних складників економічної безпеки в працях учених виявлено відсутність єдиної точки зору щодо їх переліку.

Мета статті – провести дослідження функціональних складників економічної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу. Філософський енциклопедичний словник визначає поняття «система» як сукупність елементів, що знаходяться у певних зв'язках і відношеннях один до одного, яка

створює єдність і цілісність [1, с. 610], тому доцільно дослідити спочатку всі елементи системи економічної безпеки підприємства.

До основних складників економічної безпеки підприємства О.І. Судакова, Д.В. Гречко, А.В. Шкурупій відносять: фінансовий (досягнення найбільш ефективного використання ресурсів); політико-правовий (дотримання чинного законодавства, всебічне правове забезпечення правової діяльності підприємства); інтелектуальний і кадровий (збереження і розвиток інтелектуального потенціалу підприємства, ефективне управління персоналом); техніко-технологічний (ступінь відповідності застосованих на підприємстві технологій сучасним світовим аналогам за умови оптимізації витрат ресурсів); інформаційний (ефективне інформаційно-аналітичне забезпечення господарської діяльності підприємства); екологічний (дотримання чинних екологічних норм); силовий (забезпечення фізичної безпеки працівників підприємства) [2].

Багато авторів мають спільну думку та поділяють економічну безпеку підприємства на різноманітні функціональні складники: фінансовий, ринковий, кадровий, технічний, технологічний, екологічний, правовий, інформаційний, військовий, інтелектуальний, виробничий, ресурсний, соціальний, політичний, енергетичний, техногенний, інноваційний.

О.М. Кальченко [3] додає до них охоронний складник. А.М. Турило, С.В. Капитула [4] та М.В. Лучик [5] наголошують на важливості інвестиційного складника. С.Ф. Покропивний [6] та Н.Ю. Гичева [7] вважають доречним виділити комерційний складник. Н.А. Подлужна [8] виділяє кримінальний склад-

ник. С.В. Глушенко [9] окремо розглядає культурний складник. О.М. Молодецька [10], Н.Г. Мехеда, М. Горбань [11] приводять корпоративний складник, а також останні виділяють додатково ще два складника, які характеризують фінансові показники роботи підприємства, – прибутковість та економічний стан. І.І. Нагорна [12] розглядає ретроспективний, а І.І. Яремко [13], В.Л. Плескач [14, с. 28] та М.В. Лучик [15] вважають доречним виділити окремо зовнішньо-економічний складник; перша додає продовольчий, а останній – маркетинговий, а В.Л. Плескач [14, с. 28] визначає важливість внутрішньоекономічного складника. Є.М. Строков [16] передбачає інституційний складник. Н.Ю. Гичева [17] запропонувала ввести поточний складник економічної безпеки, але не виділяє складники економічної безпеки у попередньому та майбутньому періодах. Й.М. Петрович [18] та І.Н. Карпунь [19] виділяють окремо техногенний складник, оскільки можливі загрози від техногенних катастроф. С.М. Ілляшенко [20], Н.Д. Белоус [21], І.Н. Карпунь [19] стверджують, що до них варто додати також інтерфейсний складник, який характеризує надійність взаємодії з економічними контрагентами підприємства та можливість загрози в разі непередбачуваних змін умов роботи з ними.

Також деякі автори об'єднують складники в однорідні групи та виділяють окремо підгрупи: соціально-економічну, техніко-технологічну, політико-правову, тактичну безпеку (виробничо-технічну, інтелектуально-кадрову, комерційну) та стратегічну безпеку (ринкову, соціальну, інноваційно-технологічну, сировинну та енергетичну, екологічна). Із дослі-

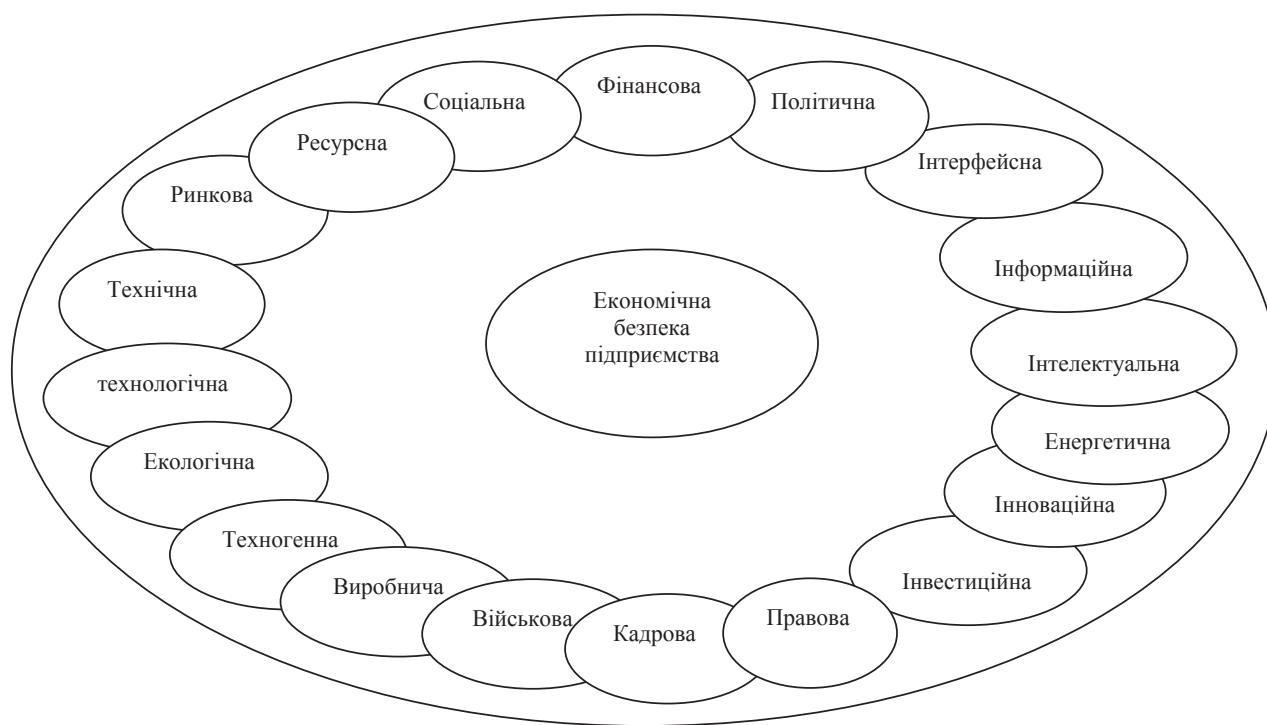

Рис. 1. Удосконалені складники економічної безпеки підприємства

дженого матеріалу видно, що деякі складники мають різну назву, але суть однакову, наприклад силовий та військовий, ресурсний та сировинний та ін. Тобто кожний складник має свої характеристики: свій окремий зміст, власні критерії віднесення до нього, функцію, який він виконує у загальній системі показників, способи забезпечення захисту від загроз.

Але Л.С. Сорока вважає, що в системі економічної безпеки домінуючим складником є фінансовий [22, с. 53]. Т.Р. Данилишин та Ж.В. Галак також зазначають, що фінансова безпека є найважливішим складником економічної безпеки підприємства, оскільки від нього залежить вся діяльність підприємства [23, с. 13]. Т.Г. Васильцевою до об'єктів системи економічно-фінансової безпеки віднесено саме фінансово-економічні показники, фінансові ресурси, персонал, інформацію, техніку та технологію, нематеріальні та матеріальні активи, ресурси [24].

Вивчивши наведені вище складники, ми вважаємо, що основне місце в системі економічної безпеки під-

приємства належить фінансовій безпеці, також важливими її елементами є: ринкова, кадрова, технічна, технологічна, екологічна, правова, інформаційна, військова, інтелектуальна, виробнича, ресурсна, соціальна, політична, енергетична, техногенна, інноваційна, інтерфейсна, інвестиційна безпека, що наочно наведено на рис. 1.

Висновки. У роботі проведено дослідження функціональних складників економічної безпеки підприємства. На нашу думку, основне місце у системі економічної безпеки підприємства належить фінансовій безпеці, також важливими її елементами є: ринковий, кадровий, технічний, технологічний, екологічний, правовий, інформаційний, військовий, інтелектуальний, виробничий, ресурсний, соціальний, політичний, енергетичний, техногенний, інноваційний, інтерфейсний, інвестиційний складники. Всі елементи у наведеній системі взаємопов'язані між собою та кожний зі свого боку впливає на загальний рівень економічної безпеки підприємства.

Список літератури:

1. Философский энциклопедический словарь / Гл. ред. Л.Ф. Ильичев, П.Н. Федосеев и др. М.: Советская энциклопедия, 1983. 836 с.
2. Стратегія забезпечення належної економічної безпеки підприємства / О.І. Судакова, Д.В. Гречко, А.В. Шкурупій. URL: http://www.rusnauka.com/4_SVMN_2007/Economics/18818.doc.htm.
3. Кальченко О.М. Економічна безпека підприємств туристичної сфери. URL: <http://vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcl&j=11&id=19>.
4. Турило А.М., Капітула С.В. Удосконалення класифікації та визначення економічної безпеки підприємства. Економіка: проблеми теорії та практики. 2007. Т. III. Вип. 222. С. 671–680.
5. Лучик М.В. Економічна безпека аграрної галузі та її складові. URL: http://mev-hnu.at.ua/load/2013/3_zabezpechennja_ekonomichnoji_bezpeki_virobnichikh_sistem_za_umov_rozvitku_konkurenciji/33-1-0-244.
6. Економіка підприємства / За ред. С.Ф. Покропивного; вид. 2-е, перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2000. 528 с.
7. Гичева Н.Ю. Діагностика економічної безпеки підприємства. Економіка: проблеми теорії та практики. 2004. Вип. 247. Т. IV. С. 634–636.
8. Подлужная Н.А. Выбор критериев экономической безопасности предприятия. Наукові праці ДНТУ. 2002. № 46. С. 10–13.
9. Глущенко С.В. Управление финансовым риском и экономическая безопасность предприятия. Наукові праці ДонНТУ. 2002. № 5. С. 22–29.
10. Молодецька О.М. Комплексна оцінка економічної безпеки підприємства (на прикладі гірничих підприємств): автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Кривий Ріг, 2010. 22 с.
11. Мехеда Н.Г., Горбань М. Складові економічної безпеки підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/10_DN_2012/Economics/10_107308.doc.htm.
12. Нагорна І.І. Оцінка стійкої економічної безпеки промислового підприємства. URL: 241_nagorna_i.i._ocinka_stijkoj_ekonomichnoji_bezpeki_promislovogo_pidpriemstva.
13. Яремко І.І. Економічна безпека як складова національної безпеки держави. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/22426/1/43-Yaremko-74-75.pdf>.
14. Плєскач В.Л., Кулик А.В. Методологічні засади державного регулювання фінансово-економічного розвитку. Фінанси України. 2009. № 10. С. 27–35.
15. Лучик М.В. Економічна безпека аграрної галузі та її складові. URL: http://mev-hnu.at.ua/load/2013/3_zabezpechennja_ekonomichnoji_bezpeki_virobnichikh_sistem_za_umov_rozvitku_konkurenciji/33-1-0-244.
16. Строков Є.М. Складові економічної безпеки підприємства. URL: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive.pdf>.
17. Гичева Н.Ю. Діагностика економічної безпеки підприємства. Економіка: проблеми теорії та практики. 2004. Вип. 247. Т. IV. С. 634–636.
18. Економіка підприємства: підручник / Й.М. Петрович, А.Ф. Кіт, О.М. Семенів та ін.; за заг. ред. Й.М. Петровича. Львів: Новий світ, 2004. 860 с.
19. Карпунь І.Н. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посіб. Львів: Магнолія-2006, 2009. 418 с.
20. Ілляшенко С.Н. Складові економічної безпеки підприємства і підходи до їх оцінки. Актуальні проблеми економіки. 2003. № 3. С. 12–19.

21. Белоус Н.Д. Теоретичне узагальнення складових та факторів формування економічної безпеки підприємств. URL: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/664.pdf>.

22. Сорока Л.С. Обліково-інформаційна система в управлінні економічною безпекою для різних поведінкових моделей підприємства. Облік і фінанси. 2013. № 1(59). С. 51–55.

23. Данилишин Т.Р., Галак Ж.В. Фінансова безпека як складова економічної безпеки підприємств. Економікс. 2010. № 12. С. 13–15.

24. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Т.Г. Васильців, В.І. Волошин, О.Р. Бойкевич; за ред. Т.Г. Васильціва. Львів, 2012. 386 с.

ИССЛЕДОВАНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье исследованы функциональные составляющие экономической безопасности предприятия. Основное место в системе экономической безопасности предприятия принадлежит финансовой безопасности. Важными элементами экономической безопасности предприятия являются: рыночный, кадровый, технический, технологический, экологический, правовой, информационный, военный, интеллектуальный, производственный, ресурсный, социальный, политический, энергетический, техногенный, инновационный, интерфейсный, инвестиционный. Все элементы экономической безопасности взаимосвязаны и влияют на общий уровень экономической безопасности предприятия.

Ключевые слова: составляющие экономической безопасности предприятия, элементы экономической безопасности, финансовая безопасность предприятия.

RESEARCH OF FUNCTIONAL COMPOSITE ECONOMIC SAFETY OF THE ENTERPRISE

In this work the functional components of the economic security of the enterprise are investigated. The main place in the system of economic security of the company belongs to financial security. Important elements of the company's economic security are: market, personnel, technical, technological, environmental, legal, informational, military, intellectual, industrial, resource, social, political, energy, technological, innovative, interface, investment. All elements of economic security are interconnected in the system and affect the overall level of economic security of the enterprise.

Key words: enterprises, components of economic security of the enterprise, economic security, financial security of the enterprise.